

РЕШЕНИЕ

№ 394

гр. София, 15.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав,
в публично заседание на 29.11.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Романова

при участието на секретаря Елица Делчева, като разгледа дело номер **10234** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/.

Образувано е по жалба на О. Г., ЛНЧ [ЕГН], гражданин на У., с настоящ адрес: [населено място], район М., С. - град, М. 1 [жилищен адрес]03, чрез адв. П. Ж., [населено място], [улица], ет.3, срещу заповед № ЗСПД/Д-С-М/6875/20.09.2023 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - М., с която на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/ и чл. 4, ал. 1 от /Правилника за прилагане на ЗСПД/ ППЗСПД, във вр. с чл. 10а, ал.5 и ал.6 от ЗСПД е отказано отпускането на еднократна помощ за детето Е. Г., по подадено заявление декларация с входящ № ЗСПД/Д-С-М/6875 от 12.09.2023 г.

В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради издаването ѝ при съществено нарушение на материалния закон, процесуалните правила и правото на ЕС. От съда се иска отмяна на оспорения административен акт.

В съдебно заседание, жалбоподателката, чрез процесуалния си представител адв. Ж., оспорва посоченото основание за отказ в мотивите на оспорената заповед - чл.3, т.5 от ЗСПД. Счита, че посочената разпоредба е в противоречие с чл.2, ал.2 и ал.6 от ЗСП, с чл.39 от ЗУБ и разпоредбите на чл.2 и чл.27 от Конвенцията на ООН за правата на детето. Изразява искане за отмяна на заповедта и връщане на административната преписка на органа за ново произнасяне.

Ответникът по делото - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ - М., редовно призован, не се явява, не изпраща представител.

Административен съд София-град, III отделение, 16^{-ти} състав, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, че О. Г. е пристигнала в Република България след началото на военния конфликт с У., заедно с малолетния си син Е. Г. с ЛНЧ [ЕГН]. Не се спори, че на 27.07.2023 г. на жалбоподателката е предоставена временна закрила в Република България по реда и условията на Закона за убежището и бежанците, след което ѝ е издадена регистрационна карта №[ЕИК] от Държавната агенция за бежанците при МС.

От О. Г., в качеството ѝ на майка и законен представител на Е. Г., е подадено Заявление-декларация с входящ № ЗСПД/Д-С-М/6875 от 12.09.2023 г., с което на основание чл. 10а от ЗСПД е поискано отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи клас. Към заявлението е приложена служебна бележка от 118 СУ „А. Л. С.“ – район М., [населено място], с изх. № 41-1824/08.09.2023 г. от която е видно, че Е. Г. с ЛНЧ [ЕГН] е записан като ученик в първи клас за учебната 2023/2024 г.

С оспорената заповед № ЗСПД/Д-С-М/6875 / 20.09.2023 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - М., на основание чл. 10, ал. 4 от ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от ППЗСПД във вр. с чл. 10а, ал.1 от ЗСПД, на О. Г. е отказана еднократна помощ за ученици, записани в първи клас. Същата е връчена на жалбоподателката на 16.10.2023 г. чрез пощенски оператор. Мотивирана е с това, че еднократната помощ за ученици записани в първи клас, по чл.10а, се отказва на основание чл.3, т.5 от ЗСПД, тъй като семейството няма предоставен статут на постоянно пребиваващи в Република България.

На 19.10.2023 г., от О. Г., чрез адв. П. Ж. е подадена жалба до Административен съд София-град, срещу индивидуалния административен акт - заповед № ЗСПД/Д-С-М/6875 / 20.09.2023 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - М..

При така установената фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 от АПК, от надлежната страна при наличието на правен интерес, поради което същата се явява допустима за разглеждане.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. Оспореният акт е издаден от компетентен орган, в рамките на неговата компетентност, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, както и при спазване на административнопроизводствените правила.

Спорът по същество е относно материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона.

Отказът за отпускане на помощта по чл. 10а от ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, според която право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно

пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Липсва спор между страните по делото, че на жалбоподателката и на детето ѝ е предоставена временна закрила, на основание чл.39, ал.1, т.1 ЗУБ, за което е издадена регистрационна карта №[ЕИК] от Държавната агенция за бежанците при МС.

Действително по отношение на чужденците разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД предвижда единствено, че семейни помощи се предоставят на постоянно пребиваващите и отглеждащи децата си в страната чужди граждани, ако е предвидено в друг закон или международен договор. ЗСПД не предвижда изрично дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно чл. 10а, ал. 1 ЗСПД, на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

В разпоредбата на чл. 3 ЗСПД изчерпателно са регламентирани субектите, имащи право на семейни помощи за деца по този закон. Измежду тях в чл. 3, т. 5 ЗСПД са предвидени и семействата на чужди граждани, стига те да пребивават постоянно и да отглеждат децата си в страната и в случай че получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Неоснователно жалбоподателката обосновава правото на подпомагане по чл. 10а ЗСПД с разпоредбата на чл. 2, ал. 6 ЗСП, според която право на социално подпомагане по, ал. 3 на с. р. имат и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в РБ, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който РБ е страна. ЗСПД е специален по отношение на ЗСП и разпоредбите на последния не могат да се прилагат по аналогия.

Основателно е обаче позоваването на разпоредбите на Конвенцията за правата на детето /К./, приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г., ратифицирана с решение на В. от 11.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 32/23.04.1994 г., ДВ, бр. 55/12.07.1991 г., в сила от 0.07.1991 г.

Съгласно чл. 27, § 1 К., държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие. Според § 2 от с. р., родителят/родителите или другите лица, отговорни за детето, имат първостепенна отговорност да осигурят в рамките на своите способности и финансови възможности условията за живот, необходими за развитието на детето. Съгласно чл. 27, § 3 К., държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия и в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ и програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Съгласно чл. 2, § 1 К., държавите - страни по Конвенцията, зачитат и осигуряват

правата, предвидени в тази Конвенция, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници. Държавите - страни по Конвенцията, вземат всички подходящи мерки за осигуряване закрилата на детето против всички форми на дискриминация или наказание на основание на статута, действията, изразените мнения или убеждения на неговите родители, законни настойници или членовете на неговото семейство - чл. 2, § 2 К..

Като част от общата система на социалните права, по отношение на признатото по чл. 27, § 1 от К. право на жизнен стандарт и на социална сигурност, следва да се спазват и общите изисквания във връзка с икономическите, социалните и културните права, които се съдържат в Европейската социална харта /Е./, ратифицирана със закон, приета от 38-мо НС на 29.03.2020 г., ДВ, бр. 30/11.04.2000 г. - конкретно в чл. 13 и чл. 16 Е., и в Хартата на основните права на ЕС.

Съгласно чл. 13 Е., всеки, който не разполага с достатъчно средства, има право на социална и медицинска помощ. От друга страна разпоредбата на чл. 16 Е. въвежда принципа, че семейството, като основна клетка на обществото, има право на подходяща социална, правна и икономическа закрила, за да се осигури неговото пълно развитие. За да се осигурят условията, необходими за всестранното развитие на семейството, разпоредбата на чл. 16 Е. задължава държавите да съдействат за икономическата, правната и социална защита на семейния живот с такива средства, сред които социални и семейни помощи.

Съгласно член Е от Част V „Недопускане на дискриминация“, упражняването на правата по тази харта следва да бъде осигурено без дискриминация на каквато и да било основа, като раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национална принадлежност или социален произход, здравословно състояние, връзка с дадено национално малцинство, рождение или друго състояние.

Съгласно чл. 34, § 1 ХОПЕС, Съюзът признава и зачита правото на достъп до обезщетенията за социална сигурност и до социалните служби, които осигуряват закрила в случаи като майчинство, заболяване, трудова злополука, зависимо положение или старост, както и в случай на загуба на работа, в съответствие с правилата, установени от правото на Съюза и от националните законодателства и практики.

Според § 2 от с. р., всеки, който пребивава и се придвижва законно на територията на Съюза, има право на обезщетения за социална сигурност и на социални придобивки в съответствие с правото на Съюза и с националните законодателства и практики.

Според § 3 от с. р., с цел да се бори срещу социалното изключване и бедността, Съюзът признава и зачита правото на социална помощ и на помощ за жилище, предназначени да осигурят достойно съществуване на всички лица, които не разполагат с достатъчно средства според правилата, установени от правото на Съюза и от националните законодателства и практики.

Както е видно от Разясненията относно Хартата на основните права (2007/С 303/02), официален вестник С 303/17), цитираната разпоредба на чл. 34, § 3 ХОПЕС се основава именно на чл. 13 Е..

Съгласно чл. 21, § 1 ХОПЕС, забранена е всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход,

генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Според § 2 от същата разпоредба, съответна на чл. 18, § 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в областта на прилагане на Договорите и без да се засягат техните особени разпоредби, се забранява всяка форма на дискриминация, основана на гражданството.

Както следва от разпоредбата на чл. 1, ал. 2 ЗСПД, семейните помощи са средства в пари и/или в натура, които подпомагат отглеждането на децата в семейна среда от родителите или от лицата, полагащи грижи за тях. По реда на ЗСПД се предоставят дванадесет вида помощи, като за всяка от тях е възприет разграничителен критерий, съобразен с предназначението на конкретната семейна помощ.

Помощта по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД - еднократна за семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас, е помощ, която се отпуска без доходен тест, за покриване на разходите в началото на учебната година - родителите да закупят без затруднения част от основните пособия и дрехи, необходими за учениците - и се получава при положение че децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 ЗЗДт.

Така регламентираната помощ е уредена в ЗСПД, а не в ЗСП - който закон съгласно чл. 2, ал. 6 предоставя право на социални помощи и на лицата с дългосрочно и постоянно пребиваване, и в който не се съдържа изискване, като това в чл. 3, т. 5 ЗСПД, но без съмнение е част от общата система за социално подпомагане и като такава попада изцяло в обхвата на чл. 16 Е. и следва да се интерпретира като част от задълженията, които държавите са поели по силата на чл. 27, § 3 от Конвенцията за правата на детето.

Ето защо, разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД следва да се тълкува в смисъл, че за да се осигури прякото прилагане на чл. 27, § 1 К., вр. чл. 5, ал. 4 КРБ, достъпът до помощта по чл. 10а ЗСПД следва да се предостави и на лицата, които имат статут на продължително и временно пребиваване - каквито безспорно са жалбоподателката О. Г. и детето ѝ.

Различно тълкуване би било в пряко нарушение на забраната за дискриминация, въведена с чл. 2, § 2 К., чл. 21, ал. 2 ХОПЕС и член Е от част V на Е..

Като е обосновал обжалвания отказ с разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ - М. е постановил незаконосъобразен административен акт, който следва да се отмени, а преписката да се върне за ново разглеждане и произнасяне по заявление декларация с входящ № ЗСПД/Д-С-М/6875 от 12.09.2023 г., при спазване на указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София - град, Трето отделение, 16 състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ по жалбата на О. Г., ЛНЧ [ЕГН], гражданин на У., заповед № ЗСПД/Д-С-М/6875/20.09.2023 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“-М., с която на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за семейните помощи за деца и чл. 4,

ал. 1 от ППЗСПД, във вр. с чл. 10а, ал.5 и ал.6 от ЗСПД е отказано отпускането на еднократна помощ за детето Е. Г., по подадено заявление декларация с входящ № ЗСПД/Д-С-М/6875 от 12.09.2023 г.

ИЗПРАЩА делото като преписка на дирекция „Социално подпомагане“- М. за ново произнасяне в съответствие с дадените в настоящото решение указания за тълкуване и прилагане на закона.

Решението е окончателно не подлежи на обжалване на основание чл.10, ал.6 от ЗСПД.

Съдия: